

BEZPIECZEŃSTWO JAKO JEDNA Z PODSTAWOWYCH POTRZEB CZŁOWIEKA I GRUP SPOŁECZNYCH

Jerzy Stańczyk

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

Streszczenie. Autor przedstawia pojęcie „potrzeby” jako istotną kategorię teoretyczną występującą w różnych dziedzinach nauki. Dotyczą one wszechstronnych aspektów życia ludzkiego w różnych jego wymiarach: jednostkowym i grupowym, wewnątrzspołecznym i międzynarodowym. Argumentuje, że na rzecz ich realizacji angażowane są instytucje, mobilizowana jest aktywność polityczna, sondowana opinia publiczna i prowadzone są badania naukowe. Nie jest zatem możliwe rozpatrywanie bezpieczeństwa bez odniesienia do kategorii potrzeb, tak jak nie istnieje ono bez związku z jego podmiotem. W artykule w systematyczny sposób przedstawia się istotę potrzeb i ich klasyfikację, analizując potrzebę bezpieczeństwa w życiu społecznym. Udowadnia, że bezpieczeństwo pozostaje jedną z podstawowych potrzeb człowieka i grup społecznych organizujących się w instytucje dla ich zaspokajania. Zwraca uwagę, że potrzeba bezpieczeństwa nieustannie motywuje do aktywności i podejmowania działań, których zakres znacząco zaczął już wykraczać we współczesnym świecie poza granice państw i ich względną samowystarczalność.

Potrzeby są bardzo ważną kategorią teoretyczną występującą w różnych dziedzinach nauki. Dotyczą przecież wszechstronnych aspektów życia ludzkiego w jego rozmaitych wymiarach: jednostkowym i grupowym, wewnątrzspołecznym i międzynarodowym. Na rzecz ich realizacji angażowane są instytucje, mobilizowana jest aktywność polityczna, sondowana jest opinia publiczna i prowadzone są badania naukowe. Nie sposób rozpatrywać bezpieczeństwa bez odniesienia do kategorii potrzeb, tak jak nie istnieje ono bez związku z jego podmiotem.

Istota potrzeb i ich klasyfikacje

Istotą potrzeb jest ich podmiotowy charakter, co oznacza, że nie istnieją one w oderwaniu od jakiegokolwiek podmiotu. Dlatego odczuwane są intuicyjnie. Najprościej to określając, wyrażają poczucie braku czegoś, co jest potrzebne do życia, i to zarówno w sensie biologicznym jak i społecznym, a brak ten wywołuje napięcie, niepokój. Według nowoczesnej definicji Włodzimierza Szewczuka: „Potrzeba jest stanem powstającym w wyniku zakłócenia optimum życiowego organizmu, inicjującym jego aktywność ukierunkowaną na osiągnięcie czegoś, co przywraca owo optimum w mniejszym lub większym stopniu. [...] O tym trzeba dobrze

pamiętać, że potrzeba nie jest samym brakiem, lecz stanem organizmu wywołanym brakiem”¹. Potrzeby stanowią więc stan relacji między podmiotem potrzeby a jej przedmiotem lub odczucie, stające się przyczyną działania na rzecz zaspokojenia odczuwanego braku pojmowanego jako niezbędność. I właśnie ta niezbędność jest jedną z zasadniczych cech potrzeb, odróżniającą je od pragnień². Potrzeby z uwagi na ich większe zobiektywizowanie mają niejako większą siłę moralną od subiektywnie rozumianych pragnień. Wyrazem tego jest zakres formułowanych celów w ramach polityki społecznej, której zadaniem jest zaspokajanie ludzkich potrzeb, a nie pragnień. Wynikają one zarówno z biologicznej i psychicznej struktury organizmu, jak też z indywidualnego doświadczenia i miejsca w strukturze społecznej³. Zatem obok determinanty o znaczeniu pierwotnym w sensie przynależności gatunkowej, potrzeby człowieka warunkowane są szczególnego rodzaju wytworem ewolucji w postaci życia społeczno-kulturowego⁴. Z uwagi na jego bogactwo rola potrzeb określana jest w zindywidualizowany sposób w obrębie różnych nauk, gdyż nie są one jedynie domeną psychologii.

W psychologii potrzeby wynikają z fizjologicznego lub psychicznego napięcia wywołanego jakimś brakiem, co skutkuje mniej lub bardziej świadomym dążeniem do redukcji tego napięcia poprzez stosowanie różnych środków (materialnych i niematerialnych). O ile w psychologii ich istota upatrywana jest w organizmie ludzkim i wynikających z niego mechanizmach określających zachowania człowieka, o tyle w socjologii poszukuje się jej w wytworach życia społecznego. Tak więc z socjologicznego punktu widzenia ważne będą społeczne uwarunkowania poziomu i sposobów konsumpcji, jej wpływ na sytuację społeczną jednostek i grup oraz mechanizmy kreowania i modyfikowania potrzeb przez społeczeństwo. W ekonomii potrzeby są przesłanką aktywności gospodarczej polegającej na przekształcaniu zasobów w dobra ekonomiczne, służące tym samym zaspokajaniu potrzeb, a także stanowią

¹ W. Szewczuk, *Potrzeby*, (w:) *Encyklopedia Psychologii*, red. W. Szewczuk, Fundacja Innowacja, Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna, Warszawa 1998, s. 434.

² „Pragnienia to pożądania i apetyty, które nieraz odpowiadają temu, co potrzebne jednostce naprawdę, a nieraz są dla niej szkodliwe. Potrzeby natomiast dotyczą tego, co jest człowiekowi niezbędne, aby istniał jako organizm, rozwijał się jako osoba i był wolny psychicznie.” Kazimierz Obuchowski, *Galaktyka potrzeb. Psychologia dążeń ludzkich*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2000, s. 15.

³ „Potrzeba jest to szczególnie stan organizmu wywołany brakiem czegoś, co jest ze względów biologicznych, społecznych i kulturowych niezbędne do istnienia, rozwoju i normalnego funkcjonowania tego organizmu, a także każdej w zasadzie zbiorowości ludzkiej. Te elementy są ściśle ze sobą sprzężone”. L.F. Korzeniowski, *Securitologia. Nauka o bezpieczeństwie człowieka i organizacji społecznych*, European Association for Security, Kraków 2008, s. 87. Por.: L.J. Krzyżanowski, *O podstawach kierowania organizacjami*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999, s. 215; S. Gertsman, *Psychologia na co dzień*, Książka i Wiedza, Warszawa 1975, s. 134.

⁴ Szerzej: S. Siek, *Rozwój potrzeb psychicznych, mechanizmów obronnych i obrazu siebie*, Krajowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1984; idem, *Struktura osobowości*, Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa 1986.

czynnik określający popyt na dobra i usługi. W nauce o polityce społecznej jawią się jako nadrzędny cel osiągnięcia powszechnego zaspokojenia przynajmniej w zakresie potrzeb podstawowych na poziomie godnego życia⁵. Trudno zatem byłoby przyjąć jedną, uzgodnioną przez wszystkich badaczy definicję potrzeb człowieka. Interpretacja tego pojęcia zależy od dyscypliny badawczej. W naukach przyrodniczo-medycznych uwaga zostaje skupiona na takich procesach, jak oddychanie i odżywianie, oraz odnosi się do uwarunkowań przetrwania osobniczego i gatunkowego. Natomiast w naukach społecznych potrzeby rozpatrywane są jako pochodna historycznie określonych stosunków społecznych i wytwór kultury, w związku z czym dociekania koncentrują się na kwestiach związanych z pełnieniem ról społecznych oraz zdobywaniem i utrzymywaniem pozycji społecznej⁶.

Liczba potrzeb człowieka może być w zasadzie nieograniczona, uwzględniając ogromne różnicowanie ludzi ze względu na ich różnorodne zależności między nimi i ich otoczeniem, a także skomplikowaną wielość procesów zachodzących w samym człowieku w różnych okresach jego życia⁷. Pomimo podobieństwa między ludźmi jako istotami biologicznymi, cechuje ich duża odmienność jako jednostki kulturowe. To może być podstawową trudnością w definiowaniu potrzeb, odzwierciedlającą subiektywizm ich pojmowania. Zresztą znaczenie tych subiektywnych aspektów potrzeb ludzkich zostało rozwinięte przez austriacką szkołę ekonomiczną, a przyjęte jako punkt wyjścia w analizach ekonomicznych⁸. Na uwagę zasługuje także zmienność potrzeb wynikająca z rozwoju cywilizacyjnego, co wiąże się m.in. z postępem naukowo-technicznym i zmianami w zakresie stylu życia⁹.

Uświadamianie sobie przez człowieka potrzeb traktowane może być jako swoista odpowiedź na wyzwania płynące z jego otoczenia społeczno-kulturowego, wyznaczająca kierunki jego aktywności w różnych dziedzinach życia. „Mówiąc o potrzebach, mamy na myśli istotne, obiektywne warunki i czynniki zewnętrzne, kształtowane częściowo przez każdą jednostkę ludzką, potrzebne jej do życia, dobrego samopoczucia oraz pełnego fizycznego i duchowego rozwoju, a także do

⁵ *Leksykon polityki społecznej*, red. B. Rysz-Kowalczyk, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2001, s. 149-150 (hasło: *potrzeby człowieka*); P.A. Samuelson, *Ekonomia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004, s. 213; E. Zieliński, *Nauka o państwie i polityce*, „Elipsa”, Warszawa 2006, s. 213-216; J. Sztumski, *Socjologia pracy*, GWSH, Katowice 1999, s. 204; T. Zalega, *Hierarchizacja potrzeb ludzkich a koncepcje konsumpcji we współczesnej literaturze*, „Zarządzanie innowacyjne w gospodarce i biznesie”, 2007, nr 2, s. 57-74.

⁶ Szerzej: T. Kocowski, *Potrzeby człowieka. Koncepcja systemowa*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1982.

⁷ Szerzej: S. Garczyński, *Potrzeby psychiczne. Niedosyt. Zaspokojenie*, „Nasza Księgarnia”, Warszawa 1972.

⁸ *What is Austrian Economics?*, Ludwig von Mises Institute, <http://mises.org/etexts/austrian.asp>.

⁹ B. Suchodolski, *O stylach życia ludzkiego*, „Studia Filozoficzne” 1974, nr 7, s. 25-35.

realizacji podstawowych zadań i misji społecznych¹⁰. W tym kontekście poziom realizacji potrzeb jest wskaźnikiem sygnalizującym zapotrzebowanie na składniki niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania. Potrzeby obiektywne należy w związku z tym odróżniać od bardziej subiektywnych pragnień czy aspiracji, jako efektu niezaspokojonych chęci¹¹. Ponadto, pośród różnych interpretacji tych zagadnień przekonujące są poglądy, które wskazują na celowość odróżniania potrzeb od popędów czy instynktu.

Potrzeby spełniają się w dążeniach¹². Są bezpośrednim źródłem aktywności, inicjując działanie w sytuacji braku lub nadmiaru czegoś w stosunku do optimum życiowego czy optimum danego systemu traktowanego podmiotowo. Co przy tym istotne: „Żadna potrzeba nie wynika wprost z «natury» osobnika, lecz kształtuje się procesowo w jego strukturze jako odpowiednik składników otaczającego świata, w którym powstał i w którym żyje. W taki sposób organizm i otaczający świat stanowią nierozzerwalny związek warunkujący życie¹³. Podkreślenia przy tym wymaga, że różne potrzeby motywują do działania w różny sposób.

Wielość ludzkich potrzeb pozwala różnie je klasyfikować¹⁴. Często można spotkać się z ich dychotomicznymi zestawami w takich parach jak: fizyczne i psychiczne, indywidualne i społeczne (powszechnie), obiektywne i subiektywne, materialne (pierwszego rzędu, drugiego rzędu oraz wyższych rzędów) i niematerialne (duchowe, socjopsychiczne), biologiczne i społeczne, stałe i zmienne (sytuacyjne). Bezpieczeństwo może się sytuować w każdym z takich typów. Wbrew pozorom, te podziały bywają nieostre, gdyż np. samopoczucie (stan ducha) silnie powiązane jest z zaspokajaniem potrzeb materialnych. Dlatego konstruowane są znacznie bardziej złożone typologie. Klasyczna już i powszechnie znana hierarchia potrzeb według Abrahama H. Masłowa jest tylko jedną z nich.

Chronologicznie wcześniejsza była koncepcja „Potrzeba–Osobowość” autorstwa Henry’ego A. Murraya, który nawiązując do twórcy psychoanalizy Zygmunta Freuda, w latach 30. XX w. wyszczególnił w nieustrukturyzowany sposób aż 42 potrzeby (13 biologicznych i 29 psychologicznych), nie uważając przy tym, że jest to już zamknięta lista potrzeb jednostki. W jego rozbudowanej koncepcji struktura potrzeb

¹⁰ W.W. Bojarski, *Gospodarka i państwo dla społeczeństwa*, Oficyna Wydawnicza Warszawskiej Szkoły Zarządzania Szkoły Wyższej, Warszawa 2009, s. 9.

¹¹ „Potrzebą człowieka jest przedmiot czy warunek, bez którego nie może on normalnie żyć, natomiast zachcianki lub pragnienia zwykle takimi potrzebami nie są. Z drugiej strony, rzeczywiste potrzeby człowieka mogą być szersze niż te, które on sobie aktualnie uświadamia i do zaspokojenia których dąży”. Ibidem, s. 9.

¹² Por.: K. Obuchowski, *Człowiek intencjonalny*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1993.

¹³ W. Szewczuk, *Potrzeby*, (w:) *Encyklopedia Psychologii*, red. W. Szewczuk, Fundacja Innowacja, Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna, Warszawa 1998, s. 435.

¹⁴ Por.: K. Skarżyńska, *Potrzeby ludzkie*, (w:) *Encyklopedia organizacji i zarządzania*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1981.

jest badana w oparciu o projekcyjny Test Aprecjacji Tematycznej (ang. *Thematic Apperception Test*). Pośród potrzeb psychologicznych wyróżniona została potrzeba bezpieczeństwa, jako tendencja do unikania psychicznego urazu: ze strony innych i (lub) we własnych oczach¹⁵.

Z najbardziej rozpowszechnionego modelu potrzeb, ujętego hierarchicznie, słynie jednak Abraham H. Maslow. W połowie lat 50. XX, a ostatecznie w 1964 r., zaproponował on w oparciu o osiągnięcia szkoły stosunków społecznych Eltona Mayo hierarchiczne zestawienie grup potrzeb podstawowych, określające, że najważniejszymi z nich byłyby w kolejności ich zaspokajania następujące potrzeby: 1) fizjologiczne, 2) bezpieczeństwa, 3) przynależności i miłości, 4) szacunku, 5) samorealizacji. Co ciekawe, w tym ujęciu potrzeby fizjologiczne, warunkujące biologiczne przetrwanie, nie są potraktowane w aspekcie bezpieczeństwa. „One są podstawą potrzeby bezpieczeństwa, ale nie są jeszcze potrzebą bezpieczeństwa, która jest potrzebą nadbiologiczną, a więc już raczej potrzebą społeczną”¹⁶. Potrzeby bezpieczeństwa w tym zestawie stanowią zbiór odwołujący się do: „pewności, stabilności, oparcia, opieki, wolności od strachu, lęku i chaosu, struktury, porządku, prawa i granic, silnego opiekuna itd.”¹⁷ Co niektórzy interpretatorzy teorii Masłowa często zapominają, że oprócz owych potrzeb podstawowych wyszczególnił on także podstawowe potrzeby poznawcze: 1) pragnienie wiedzy i rozumienia, 2) potrzeby estetyczne¹⁸. Te nie stanowią oddzielnych grup, a potraktowane zostają jako swego rodzaju narzędzia w zaspokajaniu ujętych w pięciu grupach potrzeb podstawowych. W jakże popularnym graficznym przedstawieniu tej hierarchii w postaci piramidy sytuowane byłyby na jej szczycie, jako najbardziej skomplikowane w realizacji. U podstaw tej teorii leżało przekonanie, że mając do wyboru zaspokajanie różnych potrzeb, racjonalnie działający człowiek w pierwszej kolejności zaspokaja te najbardziej podstawowe, czyli po kolei, zaczynając od tych najniższego rzędu (określanych też jako potrzeby niedostatku). One jak gdyby wynikają z siebie, prowadząc do stopniowego zaspokajania potrzeb rozwoju (twórczości, wiedzy i rozumienia oraz piękna). Do potrzeb niższego rzędu miałyby mieć zastosowanie prawo homeostazy (poprzez przywrócenie równowagi zanika napięcie), zaś do potrzeb wyższego rzędu prawo wzmocnienia (zaspokojenie nie powoduje ich zaniku, lecz wręcz przeciwnie, odczuwając przyjemność, człowiek będzie dążył do ich wzmocnienia). Są one przy

¹⁵ H.A. Murray, *Explorations in Personality*, Oxford University Press, New York 1953; *Problemy osobowości i motywacji w psychologii amerykańskiej*, red. J. Reykowski, PWN, Warszawa 1964.

¹⁶ J. Świniarski, W. Chojnacki, *Bezpieczeństwo jako współczesny substytut szczęścia*, (w:) *Współczesne postrzeganie bezpieczeństwa*, red. nauk. K. Jałoszyński, B. Wiśniewski, T. Wojtuszek, Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej, Bielsko-Biała 2007, s. 21.

¹⁷ A. Maslow, *Motywacja i osobowość*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009, s. 66.

¹⁸ Podobne rozróżnienie przedstawił również Edward J. Mishan w książce *Spór o wzrost gospodarczy*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1986, s. 141-205.

Basic principles of the host nation support

Implementation of the tasks arising from the function of the host nation and the sending nations gives the following principles⁹, developed on the basis of experience gained from operations and exercises conducted by the Allies:

- the principle of collective responsibility,
- the principle of protection of resources,
- the principle of sovereign powers,
- the principle of mutual cooperation,
- the principle of coordination,
- the principle of saving resources,
- the principle of transparency in resource-sharing,
- the principle of reimbursement.

Scheduling HNS

HNS planning must be fully integrated with operational planning and logistics. HNS planning is done long term to ensure that commanders of NATO and to the host nation can negotiate in the elaboration of the Memorandum of Understanding (MOU), Technical Agreement (TA) and the recognition of expenses in the appropriate budget planning. Planning HNS within the overall concept of a transaction, or exercise, is closely coordinated between the planners NATO commands, the host nation and contributor countries, through a series of logistic planning conferences that precede the operation and work of the Joint HNS Steering Committee – JHNSSC. The JHNSSC is co-chaired by the NATO Commander and the HN. If necessary for sizeable HNS planning tasks, it may be beneficial for the JHNSSC to form sub-committees to address elements of the task within functional areas as well as Special Advisory Groups. During the planning process of support by the host nation, in particular, a thorough analysis of the needs of allied forces is made in the context of host-nation capacity to provide support, using the following assumptions:

- balance the needs and capabilities of military and civilian resources carried out jointly, given their mutually complementary nature,
- civilian use of resources is justified only if it generates certain effects, such as complement deficiencies in military resources, time savings or financial benefits.

The main participants are planning HNS: Commander of NATO, the host nation, the sending nation, the Joint HNS Steering Committee – JHNSSC. The elements responsible for the proper conduct of the planning process are the HNS Points

⁹ AJP-4.5 (A) Host Nation Support Doctrine & Procedures.

of Contact. In order to ensure transparency in the planning process and to avoid duplication of similar tasks, each host nation, sending nation's and the structures of NATO shall appoint a Single Point of Contact HNS, and each organizational unit of the Armed Forces involved in the planning and the release of support for the Allied Forces set Point of Contact HNS. A necessary attribute in properly conducting HNS planning is a commitment to all structures, both the Ministry of Defense and the armed forces as and non-military system, involved in the implementation of support for the Allied Forces. Implementation of the mutual benefits of host nation support depend on the concluded agreements and contracts and other relevant documents specifying the requirements, scope and form of benefits and payment methods.

Responsibility for organizing the preparation of the HNS

According to the findings adopted by the Council of Ministers – Memorandum No. 28/2001 of the Council of Ministers on 17 and 18 July 2001:

- The Minister of National Defense is responsible for coordinating the overall actions taken by the authorities of government administration and general supervision over the execution of HNS in the country;
- state administration bodies are obliged to carry out the preparatory projects, to ensure the smooth fulfillment of obligations by the Republic of Poland host-nation support;
- relevant ministers in charge of government administration and the governors are required to carry out preparatory planning and supervise the functioning of the elements of national defense assets provided for the tasks of HNS.

Preparation of state structures to perform the tasks in the field of HNS

Based on the decision of the Minister of Defense Nr 531/MON from 1 December 2008 on the functioning of the Ministry of Defense of the tasks arising from the obligations of the host nation and the sending nation (HNS) to organize and coordinate the tasks arising from the obligations of the host nation shall implement:

- Head of Logistics Directorate – J4 General Staff Polish Armed Forces – in respect of all matters relating to the functioning of the HNS in the Polish Armed Forces.
- Director of Strategy and Defense Planning MOD – in relation to non-military part of the state defense system, on issues referred by the Head of Planning Logistics Directorate – J4 General Staff Polish Armed Forces.

Head of Logistics Directorate – J4 General Staff Polish Armed Forces:

- 1) represents the Minister of National Defense in international relations for the system of HNS;

- 2) submits to the Minister of National Defense, after accepting the Chief of the General Staff Polish Army, offers solutions for the system of HNS and structures inside cells that carry out tasks in the system;
- 3) coordinates the cooperation between the Armed Forces of the Republic of Poland and non-military part of the State defense system, in order to rationalize the use of national resources for national defense system of HNS;
- 4) directly interacts with the cells and units of the Ministry of Defense, and through the Department of Strategy and Defense Planning – with the relevant ministers and governors on matters concerning the implementation of tasks arising from the obligations of the host nation and the sending nation;
- 5) acts as a central point of contact HNS, as defined in policy documents and doctrinal North Atlantic Treaty Organization on the HNS system;
- 6) maintains constant cooperation with their counterparts in the countries – members of the North Atlantic Treaty Organization and the organization's strategic commands;
- 7) conducts analysis and evaluation of the organization and functioning of the HNS, and presents the conclusions and proposals in this regard;
- 8) plans and organizes the Ministry of Defense projects for the HNS system;
- 9) initiates, coordinates and supervises the preparation of draft regulations on issues covered by this Decision, and projects of international agreements resulting from policy documents and doctrinal North Atlantic Treaty Organization on the HNS system;
- 10) maintains the structure of Point of Contact HNS, hereinafter referred to as "POC HNS" in the cells and the organizational units of the Ministry of Defense and initiates the creation of such structures in ministries and provinces, and also participates in defining the tasks of the POC HNS and maintains records;
- 11) organizes and maintains a system for collecting and updating data on the resources of the state defense expected to separate for the purpose of carrying out the tasks arising from the obligations of the host nation and leads a Central Database for the HNS system, hereinafter referred to as "CBD HNS", enabling the maintenance and processing of data collected;
- 12) agrees with the cells and units of the national defense tasks and conditions of the organizational, technical, material and financial resources to prepare isolated and predicted to separate the needs of HNS;
- 13) initiates and coordinates the Ministry of Defense and non-military part of the state's defense system; works to develop rules relating to: the provision of state support for the host nation, and accounting for their support for the units (ones) carry out the tasks arising from the duties of host nation.

The other: Directors, Heads, Leaders, Commanders of the cells, and organizational units Ministry of Defense, the Commander's of the: Army, Air Force, Navy, Garrison Commander of Warsaw, the Operational Commander of the Armed Forces, the Chief Commander of Military Police, Chief of the Inspectorate of Military Health Service working together with the Head of Logistics Directorate – J4 General Staff Polish Armed Forces and Director of the Department of Strategy and Defense Planning in the organization and maintenance in readiness for operation of the HNS in the Polish Armed Forces pursuant to its powers and duties received. Essentially focus on the tasks arising from the functioning of the HNS, HNS PK maintenance, data collection, maintenance and transmission of information for the CBD HNS Participate in drafting legislation, developing the concept of requirements (COR – Concept of Requirements), and the statement of requirements (SOR – Statement of Requirements) of subordinate forces in case of sending them outside the state. Define and evolve, in consultation with the Head of the Inspectorate for Armed Forces Support, the necessary forces and means to protect and defend the subordinate military facilities and areas and facilities provided for use by Allied forces under the HNS. In addition, the Operational Commander of the Armed Forces is responsible for the acquisition of logistics support, and contracting services in the tasks of the sending nation and the conduct of the accounts for the financial support received by the Polish military contingents outside the state¹⁰.

Maintaining operational capability

HNS as an essential complement to the organic capabilities of the Alliance Forces reinforcements is also included in operational planning. Support options by the host nation subject to the operational priorities set plans to use the Armed Forces. Contingency plans to ensure Poland military assistance of allies in case of attack, in accordance with Article 5, are also closely related to the tasks of the HNS. Poland has had such plans from time it joined NATO and is regularly updated based on alliance needs. They contain the expected strengthening of Alliance forces for Poland and deployment of all the possible variants of routes: road, rail, on board aircraft and sea. The ports that will accept landing troops, naval forces and appropriate measures of allied forces are also selected. Security from above is maintained by the Polish Air Defense system, integrated with NATO. The NATO Response Force (NRF) may also be involved in defending Poland.

In addition to these plans, tasks related to support for the allied institutions are carried out continuously such as the Joint Force Training Centre NATO – (JFTC),

¹⁰ Decision of the Minister No. 531/MON of 1 December 2008 on the functioning of the Ministry of Defense of the tasks arising from responsibility of the host nation and sending nation.

stationed in Bydgoszcz, Headquarters Multinational Corps North-East (MNC NE) stationed in Szczecin, and to prepare to secure the functioning of NATO Signal Battalion in Bydgoszcz, as well as other allied forces alternately staying on our territory.

Up to this point, actions and formal-legal conditions helped fulfill commitments in the area of HNS. However, the implementation support under the HNS cannot be regarded as a task assigned only to the armed forces. Non-military defense links with its potential should be an important pillar of the security of allied forces. Carefully tailored civil ports and airports, rail and road network, stationary objects are the areas that most interest forces of the NATO alliance. In the process of programming the development, armed forces should strive to create units that could perform tasks not only for the purposes of the armed forces but also contribute to the support of allied forces. Highly sensitive area of the Alliance and important in the context of security units are HNS Receptions, Stationing, and further Movement Forces (RSOM).

Resources are one of the host nation's (though not sole) main sources of resources, including logistical resources for the multinational allied forces. It's hard to imagine crossing borders, moving, arranging and conducting operations and maintenance of combat capability without the support of the host nation.

Be aware of two aspects of HNS issues in which one is receiving benefits, implemented under the support of certain host nations on whose territories our troops can be found, and the second is the realization of benefits, as host nation for the benefit of the allied forces (coalition), stationed on our territory. Using the benefits of our membership in NATO and expecting help from the Alliance in the case when the need arises, we must not forget that Poland, including the Armed Forces, declared certain obligations. Such a commitment is a task under the duty of the host nation.

In my view, the actions implemented in the HNS are well perceived by our Allies, and Poland in this field fulfilled the tasks within their commitments. But we must remember that this is an ongoing process. So when we talk about the role and importance of host nation support functions – HNS as a component of national security should bear in mind the statement – “**HNS is hospitality**”, and at the same time be aware of the questions – whether in case of emergency will someone support us who we are not willing to accept on our territory, and for whom we will not be able to provide hospitality?

BIBLIOGRAPHY:

1. *National Security Strategy of the Republic of Poland* – Warsaw 2007.
2. *Technical Agreement and Joint Implementation Agreement*.
3. *MC 334/1, NATO Principles and Policies for Host Nation Support (HNS)*, 04 Sep 2000.
4. *MC 319/1, NATO Principles and Policies for Logistics*, 15 Dec 1997.
5. “Defense Journal” No. 19, dated 16 November 2001 (pos. 167, as amended).

6. *DD/4.5.1(A) 2008 – Conditions, assumptions and procedures the implementation of the tasks of support by the State.*
7. *Decision of the Minister No. 531/MON of 1 December 2008 on the functioning of the Ministry of Defense of the tasks arising from responsibility of the host nation and sending nat.*
8. *AJP-4.5 (A) Host Nation Support Doctrine & Procedures.*
9. *AJP-4.5 (A) Host Nation Support Doctrine & Procedures.*
10. *DD/4.5 2005 – Doctrine of the Host Nation Support.*

HNS jako element bezpieczeństwa państwa

Streszczenie. Artykuł podejmuje temat wsparcia państwa gospodarza „HNS” i potencjału gospodarczo-obronnego w procesie HNS. Autor akcentuje znaczenie współdziałania międzynarodowego, szczególnie w układzie sojuszniczymi przybliża dostosowanie systemu obronnego RP do realizacji zadań HNS i drogę w procesie włączania się w struktury Sojuszu Północnoatlantyckiego. Opisuje przygotowywania struktur, dokumentacji, w tym Doktryny HNS, jak i sposób realizacji ćwiczeń. Wspomina o „Katalogu Możliwości”, przedstawiającym możliwości Polski w zakresie realizacji zadań wsparcia, dokumencie, który został przekazany również do kluczowych Instytucji Sojuszu Północnoatlantyckiego i Narodowych Przedstawicieli Państw NATO przy SHAPE. Przedstawia zakres i zastosowanie oraz ujmuje zasady wsparcia państwa gospodarza, planowanie realizacji zadań HNS przez jego uczestników i zwraca uwagę na odpowiedzialność instytucji państwa za organizację przygotowań. Omawiając szczegółowe zadania w procesie przygotowania wojskowych struktur państwa do realizacji zadań w obszarze HNS, akcentuje aspekty planowania, prowadzenia negocjacji i struktur realizacji. HNS postrzegany jest jako zasadnicze uzupełnienie możliwości sił wzmocnienia sojuszu w planowaniu operacyjnym, również tzw. „planów ewentualnościowych”, jak i wsparcia realizowanego dla sił i instytucji NATO przebywających na terytorium Polski. Podkreśla znaczenie funkcji wsparcia gospodarza jako elementu bezpieczeństwa państwa.